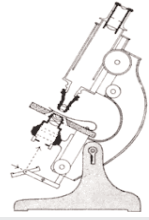

ΣΤΟ ΜΙΚΡΟΣΚΟΠΙΟ...

177 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΔΟΛΟΦΟΝΙΑ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΗΤΗ ΙΩΑΝΝΗ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ

Φονικό στην Εκκλησία

Η Κυριακή 27 Σεπτεμβρίου 1831 ξημέρωσε λαμπρή στο φθινοπωρινό Ναύπλιο. Η παλιά αρχοντική πολιτεία απλώνεται κάτω από τη σκιά του Παλαμηδίου και διασχίζεται από στενά γραφικά δρομάκια. Έχει ψηλά τρίπατα σπίτια και χαρακτηριστικά μπαλκόνια που αγναντεύουν τη θάλασσα. Η πόλη η οποία ενσάρκωσε τον πολιτικό εγκέφαλο της Επανάστασης αποτελεί τώρα την έδρα του κυβερνήτη Ιωάννη Καποδίστρια.

Ήταν έξι το πρωί όταν ακούστηκε η μικρή καμπάνα του Αγίου Σπυρίδωνα να καλεί τους πιστούς για την κυριακάτικη λειτουργία. Ο ήχος της καμπάνας εισέβαλε στο ασκητικό δωμάτιο του Κυβερνήτη ο οποίος σύμφωνα με τη συνήθειά του, είχε σηκωθεί αξιμέρωτα και εργαζόταν στο γραφείο του, δίπλα στο κρεβάτι του. Η καμπάνα του υπενθύμισε το κυριακάτικο καθήκον του, να παρακολουθήσει τη λειτουργία στο μικρό εκκλησάκι του συμπατριώτη του Κερκυραίου, Αγίου Σπυρίδωνα. Ο Κυβερνήτης ήταν τακτικότατος σ' αυτή του τη συνήθεια. Συνήθιζε μάλιστα να φοράει τη μπλε-φονσέ ρεντιγκότα για την περίπτωση.

Βγαίνοντας από την πόρτα ο σωματοφύλακός του Κοζώνης, βετεράνος του αγώνα και μονόχειρας, τον περίμενε. Ο μονόχειρας σωματοφύλακας του ήταν αφοσιωμένος ως το θάνατο και αποτελούσε τη σκιά του. Για περισσότερη ασφάλεια έπαιρνε πάντα μαζί του κι έναν στρατιώτη, το Λέοντα. Τον τελευταίο καιρό ο Κοζώνης είχε εντείνει την επαγρύπνησή του, γιατί ακούγονταν ψίθυροι εναντίον του Κυβερνήτη και απειλές κατά της ζωής του. Η αντιδικία του μάλιστα με τους Μαυρομιχαλαίους τις ενίσχυε.

Η οικογένεια Μαυρομιχάλη είχε προσφέρει πολλά στον αγώνα. Γι αυτό και οι αξιώσεις της δεν ήταν λίγες. Έξαλλου, οι Μαυρομιχαλαίοι ήταν συνηθισμένοι να δίνουν διαταγές και δύσκολα μπορούσαν να προσαρμοστούν στη μετεπαναστατική κατάσταση. Ο Καποδίστριας είχε την τόλμη να συγκρουστεί μαζί τους συλλαμβάνοντας το γενάρχη τους Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη και ρίχνοντάς τον στο φρούριο του Ιτς-Καλέ. Η κατηγορία ήταν εσχάτη προδοσία για υποκίνηση σε στάση. Μάταια ο αδελφός του Πετρόμπεη Κωνσταντίνος αλλά και η ενενηντάχρονη μάνα του προσπάθησαν για την απελευθέρωση του.

Στην αρχή η γριά Μαυρομιχάλαϊνα είχε πείσει τον Κυβερνήτη να δεχτεί το γιο της σε συνομιλία. Πράγματι η συνάντηση ορίστηκε για τις 26 Σεπτεμβρίου στο σπίτι του Κυβερνήτη, όμως δεν πραγματοποιήθηκε. Ο Καποδίστριας το πρωί εκείνης της ημέρας έτυχε να διαβάσει στον «Ταχυδρόμο του Λονδίνου» ένα άρθρο στο οποίο κατακρίνονταν σφοδρά η πολιτική του. Αυτό τον εξαγρίωσε και όταν έφεραν δέσμοιο στο σπίτι του τον Πετρόμπεη αρνήθηκε να τον δεχτεί. Ο παλιός Μπέης ένοιωσε βαριά ταπεινωμένος. Υπέθεσε ότι με τον τρόπο αυτό ο Κυβερνήτης ήθελε να τον διασύρει παρουσιάζοντας τον σαν κοινό εγκληματία. Στην επιστροφή για τη φυλακή πέρασε από το σπίτι του γιου του Γιώργου και του αδελφού του Κωνσταντίνου. Στο θέαμα του αλυσωμένου Πετρόμπεη θείος και ανεψιός αποφάσισαν να τελειώσουν με τον Καποδίστρια.

Ο Κυβερνήτης ξεκίνησε καθώς είπαμε από το σπίτι

του με τη συνοδεία του σωματοφύλακά του Κοζώνη και του στρατιώτη Λέοντα. Κατηφόρισε το στενό και πλησίαζε την εκκλησία. Σε ένα σημείο του δρόμου συναπαντήθηκε με τους δυο Μαυρομιχαλαίους οι οποίοι ήταν λαμπροφορεμένοι. Προσπερνώντας τον χαιρέτησαν με σεβασμό και αυτός ανταπέδωσε. Προχώρησαν και πριν ο Κυβερνήτης φτάσει στην εκκλησία, πήραν θέση στην είσοδο, ο ένας από τη

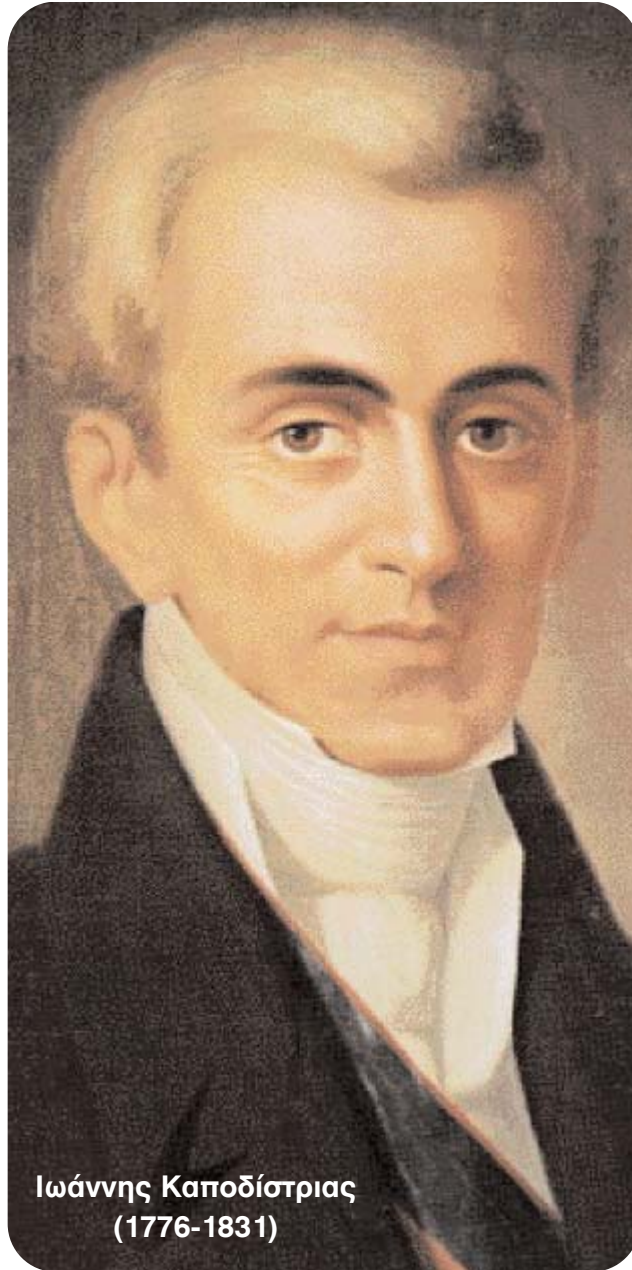
ενοήσουν τη σημασία της θυσίας μου». Δεν πίστευε κατά βάθος ότι θα πραγματοποιούσαν την απειλή τους.

Όταν τους είδε στημένους στους παραστάτες της πόρτας σίγουρα θυμήθηκε την απειλή τους και πρέπει να ένοιωσε ταραχή. Αυτόπτες μάρτυρες τον είδαν να στρέφει τα μάτια του κοιτάζοντας το σπίτι του υπουργού Στρατιωτικών Παναγιώτη Ροδίου³. Ίσως του πέρασε η ιδέα να ζητήσει προστασία κάτω από τη στέγη του. Όμως ο διαταγμός ήταν στιγμιαίος. Αυτός, ο υπουργός εξωτερικών του Τσάρου, ο συνταγματολόγος της Ελβετίας, ο αυτόπτης μάρτυρας της συντριβής του Ναπολέοντα στον Μπερεζίνα, ο συνομιλητής του Μέττερνιχ, ο Κόμης, ο Κυβερνήτης, να φοβάται τους Μανιάτες. Αποβάλλοντας τη δειλία προχώρησε «σαν έτοιμος από καιρό σαν θαρραλέος»⁴ να εισέλθει στην εκκλησία, ανεβαίνοντας τις λίγες σκάλες της εισόδου.

Η δολοφονία του Κυβερνήτη

Και τότε, τα πάντα εξελίχθηκαν αστραπιαία. Ο Κωνσταντίνος Μαυρομιχάλης και ο αστυνομικός Καραγιάννης τραβάνε τα πιστόλια τους και πυροβολούν τον Κυβερνήτη. Η σφαίρα του Κωνσταντίνου Μαυρομιχάλη τον πετυχαίνει πίσω στο κεφάλι, ενώ του Καραγιάννη αστοχεί. Καθώς ο Κυβερνήτης παραπαίει, ορμά ο Γιώργης Μαυρομιχάλης και με το μαχαίρι τον χτυπά δυο φορές στην κοιλιά. Ο Κυβερνήτης πέφτει νεκρός ακουμπώντας στο μοναδικό χέρι του Κοζώνη. Αυτός αφήνει ήρεμα το νεκρό και τρέχει να καταδιώξει τους δολοφόνους. Προλαβαίνει και πυροβολεί τον Κωνσταντίνο ο οποίος σωριάζεται πληγωμένος στο έδαφος. Στο μεταξύ άντρες και γυναίκες από το εκκλησίασμα με φωνές και κατάρτες τον χτυπούν μέχρι θανάτου. Ο Γεώργιος Μαυρομιχάλης πρόλαβε και κρύφτηκε στο σπίτι του Γάλλου Πρέσβη Ρουέν. Όμως από φόβο μήπως το εξαγριωμένο πλήθος κάψει το σπίτι του, ο Γάλλος τον παρέδωσε. Σε λίγες μέρες ο Γεώργιος Μαυρομιχάλης, «μμητής του Αριστογείτονα και του Βρούτου», καταδικάστηκε από το δικαστήριο σε θάνατο και εκτελέστηκε.

Γεώργιος Μητρόπουλος
Εκπαιδευτικός αποσπασμένος
στο Γραφείο Εκπαίδευσης Sydney

Ιωάννης Καποδίστριας
(1776-1831)

μια μεριά και ο άλλος από την άλλη. Απέναντί τους στέκονταν δύο αστυνομικοί οι οποίοι ήταν και αυτοί μνημένοι.

Κωνσταντίνος και Γεώργιος Μαυρομιχάλης

Ο Καποδίστριας, πρέπει να σημειωθεί, ήταν ειδοποιημένος ότι κινδύνευε η ζωή του. Τον είχε ειδοποιήσει ο Πάνος Ράγκος, κοινός φίλος αυτού και του Γιώργη Μαυρομιχάλη. Ο τελευταίος είχε μηνύσει στον Καποδίστρια ότι θα τον σκότωνε για την προσβολή που έκανε στον πατέρα του. Ο Κυβερνήτης ακούγοντας την απειλή είχε γελάσει. «Εάν οι Μαυρομιχάλοι θέλουν να με δολοφονήσουν ας με δολοφονήσουν, τόσο το χειρότερο γι αυτούς. Θα έλθει κάποτε η ημέρα κατά την οποία οι Έλληνες θα

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ο τίτλος είναι δάνειο από το θεατρικό έργο του T. S. Eliot. *Murder in the Cathedral* και ελληνικά: Θ. Σ. Έλιοτ. *Φονικό στην Εκκλησία*. Ίκαρος 1996.

2. Για την συγγραφή του άρθρου χρησιμοποιήθηκαν κυρίως τα παρακάτω βιβλία: Τα φοβερά ντοκουμέντα. Η δολοφονία του Καποδίστρια. Φυτράκης 1976, Γιάννης Βλαχογιάννης *Ιστορική Ανθολογία*. Εστία 2000, σελ 191-249, Γρηγόριος Δαφνής. *Ιωάννης Καποδίστριας*. Ίκαρος χ.χ. και Πετρίδης Παύλος. *Σύγχρονη Ελληνική Πολιτική Ιστορία τ Α'*. Γκοβόστη 1994

3. Παναγιώτης Σαβογιαννάκης. *Ο Παναγιώτης Ρόδιος και η εποχή του 1789-1851*. Σαββάλας 2003, σελ 159.

4. Από το ποίημα του Κ.Π.Καβάφη. *ΑΠΟΛΕΙΠΕΙΝ Ο ΘΕΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΝ*